

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง Sufficiency Economy Philosophy

พลตรี ชุมโชค พลสมัคร

Major General Chumchoke Polsamak

ผู้อำนวยการสำนักบริการสิทธิประโยชน์กำลังพล กรมสารบรรณทหาร

Director Of The Office Of Personnel Benefits Service

นักศึกษ วปอ. หลักสูตร วปอ.รุ่นที่ 60

บทคัดย่อภาษาไทย

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระราชทานให้ประชาชนชาวไทย เพื่อเป็นกรอบในการทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ปรัชญาได้รับการยอมรับและนำไปใช้อย่างกว้างขวางเพราะนอกจากจะเป็นแนวทางแก้วิกฤต ยังช่วยแก้ปัญหาในระดับโครงสร้างจากความไม่สมดุลจากการพัฒนาในอดีต

เป้าหมายของปรัชญา คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน สามารถรับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายในได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยยึดหลักทางสายกลาง ปรัชญามีองค์ประกอบ คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลง โดยมีเงื่อนไขพื้นฐาน คือ ความรู้ และคุณธรรม ความเข้าใจใน 3 องค์ประกอบ และ 2 เงื่อนไข ที่ประกอบเป็นเศรษฐกิจพอเพียงนี้ จะทำให้ผู้นำไปใช้มีความชัดเจนในการประยุกต์ สามารถปรับใช้ได้กับบริบทที่แตกต่างกันอย่างเหมาะสม มีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ทำให้การขับเคลื่อนมีพลัง และเมื่อนำไปใช้ในการบริหารการพัฒนาในทุกระดับ สังคมไทยก็จะมีวิถีการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

คำสำคัญ : ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ความพอประมาณ, ความมีเหตุมีผล, การมีภูมิคุ้มกัน, การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน

Abstract

This paper discussed the historical background of the Sufficiency Economy Philosophy that His Majesty King Bhumibol Adulyadej bestowed to the Thai people. The Philosophy is the foundation and the guiding principle of the Ninth National Economic and Social Development Plan. The Sufficiency Economy Philosophy is highly regarded and widely applied in many areas not only because it is a way out of the crisis, but it is also a way to correct structural problems caused by way the past imbalanced development.

The ultimate goal of the Philosophy is to create the balanced and sustainable development path that suitably withstands internal and external changes regarding economic, social, environmental and cultural factors. Middle path approach is the underlying principle of the Sufficiency Economy Philosophy. The three essential components of the Philosophy are moderation, reasonableness, and self-immunity. Beside these components, there are two vital conditions to make the Philosophy work: knowledge and ethics. Through the understanding of these three components and two conditions, the applications of the Philosophy will then be practicable. The thorough understanding will facilitate proper application of the philosophy to different contexts. The common framework will guide the implementations in the same direction, thus empowering the movement. Furthermore, applying the Sufficiency Economy Philosophy in every level of development administration will nurture the Thai society and lead to a sustainable and balanced development course.

Keywords : Sufficiency Economy Philosophy, Moderation, Reasonableness, Self-immunity, Sustainable and Balanced Development.

บทนำ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มาจากกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ซึ่งมีแนวคิดให้ประชาชนชาวไทยมีความพอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันตัวเองที่ดี โดยอาศัยความรู้และต้องมีคุณธรรม กำหนดให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

นับเป็นเวลากว่า 30 ปีที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัสแนะนำการพัฒนาประเทศ ซึ่งภายหลังวิกฤตปี 2540 ประชาชนทั่วไปได้ตระหนักว่าเป็นแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการพัฒนานี้คือเน้นทางสายกลางเป็นลำดับขั้นไม่ก้าวกระโดด คำนึงถึงคนส่วนใหญ่ ทำให้คนมีพอกิน ความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีระบบภูมิคุ้มกัน รวมทั้งมีความรอบรู้และคุณธรรม ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักว่า ปรัชญาการพัฒนานี้เปรียบเสมือนเสาหลักสำคัญของสังคมไทย ได้มีการนำแนวคิดนี้ไปประยุกต์ในบริบทต่างๆ ทั้งในระดับ บุคคล ชุมชน องค์กร และนโยบายในสาขาต่างๆ ไม่ว่าจะ ภาคเกษตร อุตสาหกรรม การบริการ อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางแล้ว ก็ยังจำเป็นต้องทำความเข้าใจปรัชญาให้ลึกซึ้ง เพื่อให้ความเข้าใจและการตีความมีทิศทางในแนวทางเดียวกันตามพระราชดำริควรมีการนำประสบการณ์จากการประยุกต์ในด้านต่างๆ มาศึกษาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการในสาขาต่างๆ เพื่อจะมีหลักและเครื่องมือในการสร้างความพอเพียงทำให้การประยุกต์ใช้มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ สามารถปรับใช้ได้เหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ เพราะสภาพแวดล้อมที่แตกต่างของแต่ละคน องค์กรชุมชนและสังคม

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

"เศรษฐกิจพอเพียง" (Sufficiency Economy) เป็น "ปรัชญา" ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทาน เพื่อชี้แนะ แนวทางการดำเนินชีวิต และปฏิบัติตนให้แก่ประชาชนทุกระดับทุกสาขาวิชาชีพอมาโดยตลอด นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา โดยพระองค์ทรงห่วงใยต่อสถานการณ์และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตอยู่ของคนไทย และสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ จนกระทั่งเข้าสู่ห้วงเวลาที่ประเทศ ประสบวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง ในปี พ.ศ. 2540 และภายหลังจากปัญหาวิกฤต พระองค์พระราชทานแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้ภายใต้กระแสการ เปลี่ยนแปลงต่างๆ ทรงเตือนทุกฝ่ายให้รู้จักคำว่า "พอเพียง" อย่าทำอะไรเกินตัว ทำอะไรต้องควร รอบคอบ ไม่ประมาท ดำรงชีวิตอย่างสมถะและสามัคคี ซึ่งจะนำพาตนเอง และประเทศชาติให้รอด พ้นภาวะวิกฤตต่างๆและนำไปสู่ความสุขได้ "เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาแนวคิดที่ตั้งอยู่บน พื้นฐานของวิถีไทยทั้งในด้านการพัฒนา และการบริหารให้ดำเนินไปบน "ทางสายกลาง" โดยผู้ปฏิบัติ จะต้องมีความรู้ทั้งในด้านความรู้รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเป็น คนดีมีคุณธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต การมีสติปัญญา และความเพียร โดยมีวิธีปฏิบัติที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความพอประมาณ การมีเหตุผล และการสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัวเอง ซึ่งนำไปสู่ เป้าหมายเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคง รอดพ้นจากวิกฤตและรองรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

สำหรับแนวพระราชดำริของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริครั้งแรก ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 และต่อมาทรงอธิบายและเน้นย้ำอีกหลายครั้ง ดังต่อไปนี้

"การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกินพอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคง พร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป " พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันที่ 18 กรกฎาคม 2517

"คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้าสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งที่ดีสมัยใหม่ แต่เราอยู่ พอมี พอกิน และขอให้ทุกคน มีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่ พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธานในทางนี้ที่จะทำให้เมืองไทยอยู่แบบพอยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรืองอย่างยอด แต่ที่มีความพอยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพอยู่พอกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้" พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2517

"ฉะนั้น ถ้าทุกท่านซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีความคิด และมีอิทธิพล มีพลังที่จะทำให้ผู้อื่นซึ่งมีความคิดเหมือนกัน ช่วยกันรักษา ส่วนรวมให้อยู่ดีกินดี พอสมควร ขอย้ำ พอควร พอยู่พอกิน มีความสงบ ไม่ให้คนอื่นมาแย่ง คุณสมบัตินี้จากเราไปได้ ก็จะเป็นของขวัญวันเกิดที่ถาวรที่จะมีคุณค่า

อยู่ตลอดเวลา" พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2517

"ถ้าท่านทั้งหลายช่วยกันคิดช่วยกันทำ แม้จะมีการเถียงกันบ้าง แต่เถียงด้วยรากฐานของเหตุผล และเมตตาซึ่งกันและกัน และสิ่งที่สูงสุด ที่สุดก็คือประโยชน์ร่วมกัน คือ ความพอมือพอกินพอกอยู่ ปลอดภัยของประเทศชาติ" พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย วันที่ 4 ธันวาคม 2517

"ในการพูดจา ในการกระทำ ในการคิด เราทำในสิ่งที่เรียกว่า สุจริต หมายความว่า ทำในสิ่งที่ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนต่อผู้อื่น ตรงข้าม บรรเทาความเดือดร้อนต่อผู้อื่น อันนี้ก็เป็นการทำบุญอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งสูงยิ่งขึ้นไปอีก" พระราชดำรัสในโอกาสที่คณะชาวห้วยขวาง พญาไท ฝั่ฯ ทูลเกล้าฯ ถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศล วันที่ 5 ธันวาคม 2521

"วิถีทางดำเนินของบ้านเมืองและประชาชนโดยทั่วไป มีความเปลี่ยนแปลงมาตลอดเนื่องมาจากความวิปริตผันแปรของวิถีแห่งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และอื่นๆของโลก ยากยิ่งที่เราหลีกเลี่ยงให้พ้นได้ จึงต้องระมัดระวัง ประคับ ประคองตัวมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการเป็นอยู่ โดยประหยัด เพื่อที่จะอยู่ให้รอด และก้าวหน้าต่อไปได้โดยสวัสดิ" พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ วันที่ 30 ธันวาคม 2521

"เศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่าทำอะไรให้เหมาะสมกับฐานะของตัวเอง ทำเป็น Self Sufficiency" พระตำหนักเปี่ยมสุข วังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ วันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2544

"เศรษฐกิจพอเพียงนี้ให้ปฏิบัติเพียงครั้งเดียวคือ ไม่ต้องทั้งหมด หรือแม้จะเศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอ เศษหนึ่งส่วนสี่ก็พอนั้น ไม่ได้แปลว่า เศษหนึ่งส่วนสี่ของการพื้นที่ แต่เศษหนึ่งส่วนสี่ของการกระทำโดยวิธีปฏิบัติ เศรษฐกิจพอเพียง ไม่ต้องทำทั้งหมด และถ้าทำทั้งหมดก็ทำไม่ได้" พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2541

"เศรษฐกิจพอเพียง สำคัญว่าต้องรู้จักขั้นตอน ถ้านี้จะทำอะไรให้เร็วเกินไปไม่พอเพียง ถ้าไม่เร็วเข้าไป ก็ไม่พอเพียง ต้องให้ รู้จัก ก้าวหน้าโดยไม่ทำให้คนเดือดร้อน" พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2546

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน ทางสายกลางโดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้อง มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอก และภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร

มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

เศรษฐกิจพอเพียงมีอะไรบ้าง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบไปด้วยคุณสมบัติ 3 ท่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้

- **ท่วง 1 คือ ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

- **ท่วง 2 คือ ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

- **ท่วง 3 คือ ภูมิคุ้มกัน** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

ทั้งนี้นอกจากคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว ยังมีเงื่อนไขของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงอีก 2 ประการ ดังนี้

- **เงื่อนไขความรู้** อันประกอบไปด้วยความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

- **เงื่อนไขคุณธรรม** อันประกอบไปด้วยความตระหนักในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความอดทน ความเพียร และการใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องเสริมสร้าง

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจและการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวความคิด

เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นมุมมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ

เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับโดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. ค่านิยม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อม ๆ กัน ดังนี้

1. **ความพอประมาณ:** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่นการผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. **ความมีเหตุผล:** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว:** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข

การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

- **เงื่อนไขความรู้:** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- **เงื่อนไขคุณธรรม:** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

5. แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำคัญอย่างไร

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหัวใจสำคัญคือ ทางสายกลาง หรือความพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการพัฒนาของยูเอ็นทีให้ความสำคัญกับคน โดยถือว่าเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา และส่งเสริมกระบวนการพัฒนาที่ยั่งยืนอันจะนำไปสู่การพัฒนาคนในที่สุด

ข้อเสนอแนะ 6 ประการ ในการพัฒนาคนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของ UNDP (จากรายงานการพัฒนาคนของประเทศไทย ปี 2550 เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาคน โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย) มีดังนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับการขจัดความยากจนและการลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจของคนจน
 2. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานของการสร้างพลังอำนาจของชุมชนและการพัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานรากของการพัฒนาประเทศ
 3. เศรษฐกิจพอเพียงช่วยยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้วยการสร้างข้อปฏิบัติในการทำธุรกิจที่เน้นผลกำไรระยะยาวในบริบทที่มีการแข่งขัน
 4. หลักเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญยิ่งต่อการปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ
 5. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยกระทันหัน เพื่อปรับปรุงนโยบายต่างๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน
 6. ในการปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียง จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยม และความคิดของคนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาคน
- จะเห็นได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเป็นสากล และสามารถนำไปปรับใช้ได้กับเรื่องต่างๆ ได้

สรุป

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร ทรงปรับปรุงพระราชทานเป็นที่มาของนิยาม “๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข” ที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยความ “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม” ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓ ห่วง ความหมายคือ ห่วงที่ ๑ ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ห่วงที่ ๒ ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาเหตุปัจจัยเกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และห่วงที่ ๓ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒ เงื่อนไข ความหมายคือ ๑. เงื่อนไขความรู้ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน และ ๒. เงื่อนไขคุณธรรมที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน และมีความพากเพียร

ใช้สติปัญญาในการ ดำเนินชีวิตส่วนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสมดุล ๔ มิติ หมายถึง การพัฒนาที่ สมดุลและยั่งยืนพร้อม ยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และ วัฒนธรรม

บรรณานุกรม

เว็บไซต์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :

http://www.rdpb.go.th/rdpb/visit/philosophy_of_sufficiency_economy.html

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :

<http://www.eto.ku.ac.th/s-e/mean-th.html>

หนังสือพิมพ์ ผู้จัดการออนไลน์ (ออนไลน์) เข้าถึงได้จาก :

<http://www.manager.co.th/Home/ViewNews.aspx?NewsID=9590000103291>